

Захарова Валентина Вікторівна,
викладач кафедри естрадного та народного співу
Харківській Державної Академії Культури

ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ВОКАЛЬНИХ НАВИЧОК ЯК СКЛАДНИКА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Специфіка вокального мистецтва змушує сучасного виконавця використовувати багатий арсенал професійних засобів. Насамперед, мова йдеться про оволодіння загальними базовими професійними вокальними навичками, які формують вокальну техніку, а також специфічними прийомами та техніками, які б дозволили мати високий рівень професійної компетенції майбутнім вокалістам.

До базових вокальних навичок належать звукоутворення, співоче дихання, артикуляція, навички аудіювання, дикція, емоційна виразність виконання, висока вокальна позиція, співоча установка тощо.

Н.А. Овчаренко пропонує до складу вокальних навичок, які формують вокальну техніку майбутніх вокалістів, включати наступні вміння: точна інтонація під час передачі вокальної мелодії; точна атака звука відповідно до характеру твору, що виконується; правильне дихання з використанням нижньо-реберно-діафрагмального; кантілена, артикуляція; точність передачі ритмічного малюнка, темп, врахування під час виконання вказівок автора; вільне та природне звукоутворення відповідно до узгодженої роботи голосового апарату; правильне фразування; емоційність та музикальність виконання; тембральне забарвлення звуку; відчуття стилю виконуваного твору; художньо-виконавська культура [1].

Потреба в оволодінні майбутнім вокалістом таким численним набором вокальних навичок та високим рівнем професійної майстерності викликана його головним завданням, а саме необхідністю передавати смислову конотацію та смислові відтінки музичного образу твору, що виконується, іншим людям.

Формування та вдосконалення вокальних навичок здійснюється за рахунок вокальних вправ, які мають виконуватися цілеспрямовано та на регулярній основі.

На початку розспіву використовуються невеликі, добре засвоєні вправи. Далі слідує вправи, під час яких перевіряються набуті навички та тренуються нові.

Вокальні вправи повинні бути простими за мелодією і ритмічним ладом, легко запам'ятовуватися, виконуватися в бадьорому настрої, бажано в мажорній тональності. Спочатку вправу слід виконувати в спокійному і повільному темпі, щоб розвивати рухливість голосу, у міру засвоєння навичок темп виконання вправ буде прискорюватися. Важливо поступово ускладнювати вокальні вправи, для розвитку вокальних навичок. Варто використовувати різні види вокальних вправ для формування вокальних навичок, а саме:

- вправи по видах вокалізації;
- вправи з поступовим розміщенням звуків;
- гами;
- вправи на різні інтервали;

- вправи на одній ноті;
- спів із закритим ротом тощо.

Вокальні вправи мають надаватися в такому порядку, щоб кожен майбутній вокаліст вдосконалював уже набуті навички та поступово розвивав нові.

Отже, необхідною умовою формування та розвитку вокальних навичок є заняття вокальними вправами. Втім неможливо досягнути високого рівня вокальної техніки лише за рахунок виконання вокальних вправ. Використання вокальних вправ є базою формування вокальних навичок, а за їх відсутності або використання без поетапного наростання складності та технічного рівня, вокалісту неможливо досягнути високого рівня вокальної техніки в співі різних музичних творів.

Після опанування вокальних вправ формування та розвиток вокальних навичок має відбуватися на основі виконання різних музичних творів, що дозволить збагатити, закріпити та вдосконалити вміння вокаліста. Варто зауважити, про необхідність ретельного відбору репертуару та музичних творів, на основі яких формуються вокальні навички.

Формування вокальних навичок має відбуватися за трьома послідовними етапами:

- аналітичний (оволодіння елементами дії);
- синтетичний (створення цілісної структури дії);
- автоматизація (закріплення та удосконалення структури дій).

Саме зазначений алгоритм дозволить вокалістам сформувати вокальні навички на високому рівні, які дозволять вирішувати задачі, пов'язані з їх професійною діяльністю. Так вокальні навички мають стати результатом апробації різних прийомів, методів їх практичного розвитку під час тренувальних вправ, репетицій, концертів).

Формування вокальних навичок також має включати самостійну роботу вокаліста. Майбутні співаки мають постійно самовдосконалюватися, працювати над своїм голосом, диханням, опорою звуку, рівністю звучання та іншими компонентами вокальних навичок.

Таким чином, формування та вдосконалення вокальних навичок здійснюється поступово за рахунок виконання різних вокальних вправ та опанування вокальних технік, прийомів. Високий рівень вокальних навичок є важливим складником професійної компетенції, що визначає необхідність їх засвоєння.

Література

1. Овчаренко Н.А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія: монографія. Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2014.